

Nicaragua, victòria municipal sandinista

La victòria de l'FSLN en les eleccions municipals nicaragüenques del passat novembre ha provocat la visita urgent al país de Donald Rumsfeld i Dan Fisk, els dos pesos pesants de l'administració Bush. Els nord-americans volen tornar a unir les forces conservadores amb vista a les eleccions generals del 2006.

La contundent victòria del Frente Sandinista de Liberación Nacional (FSLN) en les eleccions municipals nicaragüenques realitzades el passat mes de novembre ha despertat tota mena de reaccions, entre les quals predomina l'eufòria que ha proporcionat a grups progressistes arreu del món. La importància que tindria un retorn del Frente Sandinista al poder va molt més enllà de la posició estratègica o econòmica del país, ja que, després de la revolució –de la qual enguany s'ha commemorat el 25è aniversari– i de la posterior repressió militar nord-americana, Nicaragua s'ha convertit en un símbol i referent mundial per als moviments populars i esquerrans. Per a molts analistes, la victòria dels sandinistes segueix la trajectòria dels triomfs de polítics sud-americans tan dispars com Lula, al Brasil, o Chávez, a Veneçuela, que tenen en comú –almenys en el discurs– una agenda política amb prioritats de tipus social i una posició internacional que vol trencar amb la submissió a les ordres que arriben des dels Estats Units.

També als EUA la victòria sandinista ha estat molesta. Tot i que les prioritats d'acció internacional de l'administració de Bush es troben ara a l'Iraq i a la resta de països àrabs, Nicaragua continua sent un país de màxima importància. No debades, durant la dècada dels vuitanta, mentre els sandinistes governaven i l'administració Reagan entrenava i armava la “contra” per abocar el país a una guerra civil, Nicaragua i la Cuba de Fidel formaven una espècie d’“eix del mal” presentat davant l'opinió pública nord-ame-

ricana com una amenaça real per a la seguretat del país. La delirant sèrie televisiva Amerika, per exemple, presentava uns Estats Units envaïts per milícies cubanes i nicaragüenques –comunistes, naturalment– davant de les quals s'organitzava una “resistència” popular.

Els temps han canviat molt, però una victòria sandinista en les eleccions generals que han de celebrar-se l'any 2006 li resultaria molt incòmoda a l'administració Bush i retornaria Nicaragua a la condició de país “enemic i perillós” que ara mateix té Cuba. La prova més evident de la importància que encara té Nicaragua per als nord-americans és que només conèixer-se el resultat dels comicis, el secretari de Defensa dels EUA, Donald Rumsfeld, i el secretari d'estat, Dan Fisk, viatjaren fins a Managua per mantenir una atapeïda agenda de reunions...

Les claus d'una victòria matisable. Ara bé, tot i que l'augment de vots a les candidatures sandinistes ha estat espectacular, la victòria electoral té unes causes complexes que cal matisar. Els sandinistes han pujat en quasi 80.000 vots respecte a les passades eleccions, realitzades l'any 2000, i han obtingut 84 alcaldies, entre les quals hi ha la de la capital, Managua, i 13 capçaleres de departament (el 80% de les que hi ha al país). El segon partit més votat, el Partit Liberal Constitucionalista (PLC), que actualment té més diputats en l'Assemblea Nacional, ha baixat en quasi 40.000 vots i s'ha hagut de conformar amb 57 alcaldies. La tercera força en importància és

un partit constituït fa només cinc mesos, l'Alianza por la República (APRE), inspirat per l'actual president, Enrique Bolaños, i que tenia la intenció de ser una alternativa per al votant conservador descontent amb els dirigents del PCL. Però, potser per falta de temps o d'un lideratge efectiu –Bolaños no té cap ascendència entre la població nicaragüenca–, l'APRE només ha aconseguit set alcaldies i no ha pogut ni tan sols igualar els resultats del desaparegut Partido Conservador, de qui es considerava hereu.

Malgrat que, presentada així, la victòria sandinista resulta evident, també cal tenir en compte un altre aspecte rellevant: l'augment de l'abstenció. Mentre que l'any 2000 l'abstenció va ser del 42%, enguany ha pujat fins al 53%. És cert que el padró electoral nicaragüenc té molts errors i que es troba sobredimensionat, ja que hi figuren moltes persones ja traspasades, però tots els observadors –tant nacionals com internacionals– coincideixen a reconèixer que el procés electoral va ser molt net i transparent, i que si els electors no votaren va ser, senzillament, perquè no van voler.

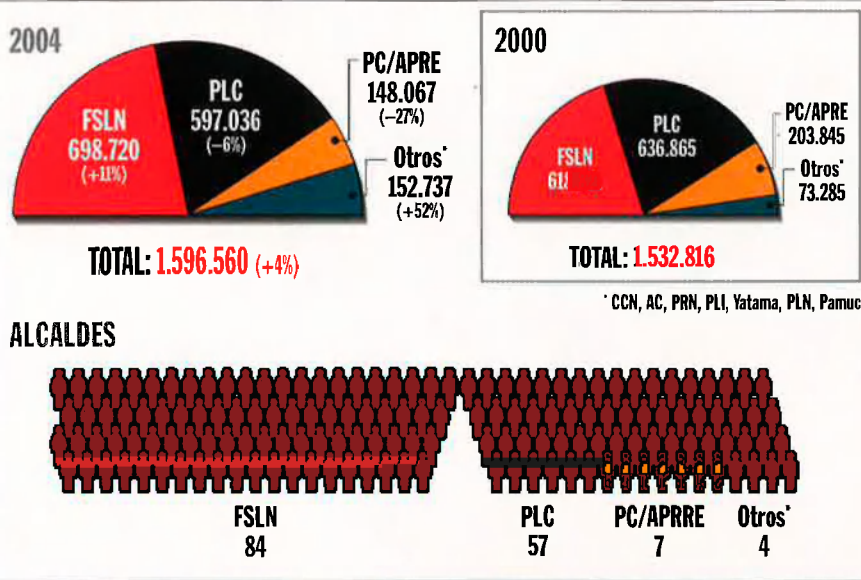
Es evident, doncs, com indicava Carlos F. Chamorro, un dels analistes polítics del país centreamericà més prestigiosos, que l'abstenció ha estat bàsicament del votant dretà, cansat de la corrupció i de les baralles internes que arrosseguen els seus líders. De fet, els caps més visibles del PCL continuen mantenint la fidelitat a l'anterior president de Nicaragua, Arnoldo Alemán, que va ser condemnat a vint anys de presó per corrupció de fons públics. El resultat de les eleccions s'explica, doncs, per la gran fidelitat del vot sandinista, que difícilment baixarà del 35% del total, i pel descontentament del votant conservador, que ha castigat els seus representants amb l'abstenció.

Els sandinistes han aconseguit incorporar un votant nou, bàsicament jove, gràcies a la bona gestió que en general han fet en els alcaldies on governen –i molt especialment a Managua– i a la política d'incorporar la democràcia participativa en els pobles a través de les anomenades assemblees populars. Però tothom reconeix que, gràcies a la seua política d'aliances en el Congrés, l'FSLN ha pogut derivar importants quantitats del

El líder sandinista, Daniel Ortega, felicita Enrique Bolaños, vencedor de les eleccions presidencials del 2001. Tot i la pujada sandinista, sembla poc probable que Ortega recupere la presidència del país.

Vot nacional a les eleccions municipals de Nicaragua

pressupost nacional precisament cap als municipis on ha governat.

Tornaran els sandinistes al poder?

Una altra cosa, però, és que aquest resultat de les municipals es puga reproduir en les eleccions generals i que l'FSLN torne al poder a Nicaragua. En un país veí, El Salvador, ja s'ha produït un fenomen comparable, amb la clara victòria de l'FMLN (Frente Farabundo Martí para la Liberación Nacional) –també un grup revolucionari reconvertit en partit d'esquerra democràtica–, que guanya repetidament en les eleccions locals, però que mai no aconsegueix la victòria en les generals. Per a molts analistes, l'esquerra

de passat revolucionari encara desperta moltes pors entre l'electorat centreamericà que, tot i no confiar gaire, tampoc, en els partits conservadors corruptes, acaba donant-los el seu vot quan de l'elecció depèn el govern de la nació i la seua política internacional, especialment amb vista al poderós veí del nord.

A Nicaragua es podria viure un procés semblant. La força del PLC ha minvat molt i és evident que mentre els seus líders continuen fidels a Alemán –que dirigeix econòmicament el partit–, els sandinistes tindran les millors possibilitats. Posar remei a aquesta situació era, precisament, la missió prioritària de Rumsfeld i Fisk. Els nord-americans no són gens

EL TEMPS
EL TEMPS
EL TEMPS
EL TEMPS
EL TEMPS

AMBIENTAL

LA SETMANA QUE VE
AMB EL SEU SETMANARI

- Turisme de **muntanya**
- Entrevista: Assumpta **Codinachs**
- **Judici** nuclear
- Entrevista: Francesc **Muñoz**
- Bioners: **Russell**

subtils a l'hora de mostrar les seues preferències polítiques als països centreamericans. Rumsfeld recordà amb claredat que hi ha pendent un bon grapat de milions de dòlars, de l'anomenat "compte del mil·lenni", un compte per ajudar els països americans "amics" però només si els seus governs són estables i mantenen allunyat el perill de "canvis desestabilitzadors": és a dir, que el govern de Nicaragua només rebrà els dòlars si es presenta unit i manté ben allunyats els sandinistes de les esferes del poder.

Com que la figura d'Alemán ha esdevingut incòmoda, Fisk va rebre a l'ambaixada nord-americana la plana major dels conservadors nicaragüencs per ferlos una estirada d'orelles i exigir-los que s'obliden del "gordo Alemán" i que abandonen les guerres internes per mostrar-se units i amb un candidat amb possibilitats en les eleccions del 2006.

Per als conservadors, doncs, la desunió i la corrupció que ha marcat els seus governs és ara el problema principal. El balanç de la seua gestió en els successius governs que han ocupat és més que lamentable. Segons l'ONU, el 70% dels 5,2 milions de nicaragüencs viuen en la pobresa. Els sistemes de salut i educació públics són dels pitjors del continent americà i en les zones més castigades, com el Carib, cinc de cada deu xiquets moren de fam. El record, o l'evocació, de la frustrada planificació pública sandinista apareix per a molts com una imatge desitjable. Però també els sandinistes tenen problemes. El seu líder, Daniel Ortega, és vist per molts ciutadans com un home dur, que ja ha perdut tres eleccions i que es va veure embolicat en l'escàndol de la *piñata*, en què dirigents sandinistes registren al seu nom immenses propietats confiscades durant la revolució. Alguns observadors polítics de posició esquerrana opinen que Ortega pot ser un fre per al retorn dels sandinistes al poder i que hauria de deixar de controlar el partit amb mà de ferro si vol que l'FSLN aparega com una alternativa real per a una majoria social.

Així doncs, malgrat el clar resultat de les eleccions municipals, el del 2006 és del tot imprevisible.

Jordi Sebastià
(Managua)